

Látogatás a péceli Ráday-kastélyban

Az országos jelentőségű műemléki értékeket képviselő létesítményt 2014. március 20-án megtekintette az Ezüstnet Egyesület 21 tagja.

A Gödöllői-dombság lankái között terül el **Pécel**, a fővárosból tömegközlekedéssel fél órányira. A városka fő nevezetessége a völgyben épült **Ráday-kastély**.

A kastély tervezője az eredetileg salzburgi születésű mester, **Mayerhoffer András**, építtetői **Ráday Pál** és fia, **Ráday Gedeon**.

Ráday Pál / 1677-1733/ a református vallású megyei nemességnek tipikus, de műveltségben és tehetségben magasan kiemelkedő megszemélyesítője, **II. Rákóczi Ferenc** fejedelmünk személyi titkára, diplomatája, a politikai röpiratok, kiáltványok, a kuruc hadsereg katonai törvénykönyvének szerzője. A szabadságharc bukása után követte a fejedelmet Lengyelországba és Franciaországba, de végül elfogadta a neki külön följajánlott amnesztiát, hűségnyilatkozatot tett.

Ráday Gedeon /1713-1792/ apja szellemi - kulturális örökségének jegyében élt és tevékenykedett, folytatta, kiteljesítette édesapja megkezdett alkotói munkáját. 17 éves korától németországi egyetemeken hallgatójaként nagy hatást gyakorolt rá a nyugati műveltség. Hazatérve átvette a birtok irányítását, tovább építtette kastélyát, amíg az elnyerte mai gyönyörű formáját és terjedelmét. Fő céljának a teljes magyar irodalom letéteményesének, a könyveknek összegyűjtését tartotta. Kiterjedt levelezést folytatott a korabeli tudományok, az irodalom, a művészetek jeles képviselőivel. Széleskörű műveltségének, művészeti ízlésének és nagylelkű mecénási tevékenységének köszönhetően kastélya a hazai kulturális felemelkedést támogató személyek találkozó helyévé, kis műhelyévé vált. Látogatást tett itt többek között **Kazinczy Ferenc**, **Batsányi János**, **gr. Széchenyi István**.

A kastély a modern magyar költészet bölcsőhelye is.

A kastély belső kialakítása arról tanúskodik, hogy Ráday Gedeon méltó keretnek szánta értékes könyvgyűjteménye, képtára és numizmatikai gyűjteménye elhelyezésére. A 32 szoba közül a legszebb a földszinti könyvtárterem. Négy márványpillér – aranyozott rokokó fejezettel – tartja a kilenc mezőre tagolt boltozatos, színes freskókkal díszített mennyezetet. A középső, fő mennyezetben Pallasz Athéné felhőkön ülő alakja a tudomány mindenhatóságát jelképezi, körülötte, a nyolc mezőben az egyes tudományágak allegorikus ábrázolásai láthatóak a grammatikától a teológiáig.

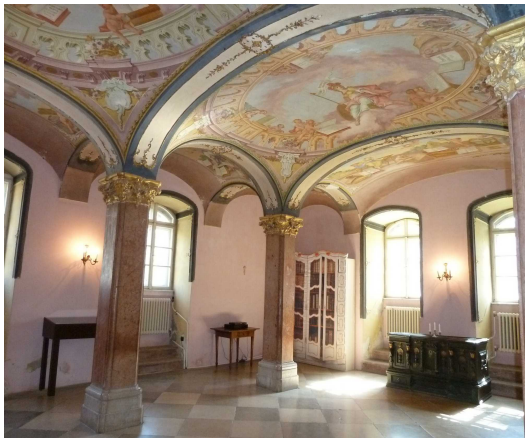
Az emeleten a legnagyobb méretű helyiség a díszterem. A falakat eredeti fekete-fehér falképek díszítik, szinte teljesen beborítják. A képek Ovidiusz Átváltozásainak 15 jelenetében erkölcsi intelmeket ábrázolnak, amelyekhez a költő, a gazda írt magyar nyelvű szövegeket.

Megcsodálhatjuk a Királyi Szalont, a tanácskozó termet, amelynek falait a Habsburg uralkodók falképei – Mária Terézia, II. József, más korabeli történelmi személyiségek, és erdélyi fejedelmek, továbbá Zrínyi Ilona arcképei díszítik. A Királyi hálószoba, a Királynői hálószoba, a Vendégszobák falain antik mitológiai alakokat és jeleneteket ábrázoló képeket láthattunk.

Végezetül a nagy méretű épületben megtekintettünk egy eredetiben korabeli felszereléssel együtt megmaradt barokk konyhát.

1825-ben tűzvész pusztított a településen, a grófi házban részleges károk keletkeztek. A Ráday család anyagi helyzete fokozatosan romlott, míg végül a kastély az árverés sorsára jutott. A 18. században ritkaságszámba menő magánkönyvtárat, a mintegy százezer kötetet a Dunamelléki Református Egyházkerület vette meg, jelenleg a Református Teológiai Akadémiának védett gyűjteménye.

A II. világháború után a kastélyt a MÁV helyreállította, és kórházzá alakította, így részben megóvta építészeti értékeit, de károk is keletkeztek benne. 1988-ban átvette a Műemlékek Állami Gondnoksága, azóta a jelentős de nem végleges felújításnak köszönhetően kastélymúzeumként, kulturális programok helyszínéül a nagyközönség számára látogatható.

Lejegyezték: Tóth Béláné Piroska
Marton Gézáné Lici